

SLOVENEK.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejemam velja: Za celo leto predplačan 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za en mesec 1 gld. 40 kr.
V administraciji prejemam velja: Za celo leto 12 gld., za pol leta 6 gld., za četrt leta 3 gld., za en mesec 1 gld. V Ljubljani na dom pošiljan velja 1 gld. 20 kr. več na leto.
Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema opravništvo (administracija) in ekspedicijska, Semeniške ulice št. 2.

Naznanila (inserati) se sprejemajo in velja trisporna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat; 12 kr., če se tiska dvakrat; 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisma se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniških ulicah h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izveniš nedelje in praznike, ob 1/2 6. uri popoldne.

Štev. 211.

V Ljubljani, v soboto 17. septembra 1887.

Letnik XV.

Koroška.

Vila tožna — Vila Korotanska,
V črno Vila vedno je zakrita
Solza jej z oči brez konca lije,
Vedno plače, toži, vedno vzdihlje!

Lasje se morajo ježiti človeku, ako posluša glasove, ki nam dohajajo s Koroškega, ako prebira koroške liberalne časnike, ako opazuje kaj in kako se sedaj godi na Koroškem. Res je: vzbudila se je Koroška iz dolgoletnega duševnega spanja, vsled kterega je neomejeno gospodaril v deželi liberalni Nemec. Pastir je prišel v deželo in je videl, kako volkovi divjajo med čedo; opazil je, da je čeda zapuščena, da nima varuhov; ker jej hoče biti pastir in ne najemnik, zato se je potegnil za svoje verne, preskrbeti jim hoče varuhov, pastirjev, ki naj jih krepčajo s tečno domačo hrano, pastir je storil le svojo dolžnost — in zasikalo je peklo, s zobmi so zaškripali njegovi pomagači, brezverski listi ženejo vik in krik, očitno oznanjujejo strastno, smrtno sovraštvo, ki naj si poišče duška v šumnih, pouličnih neredih.

Ker so dve narodnosti v deželi: slovenska in nemška, zato hoče novi višji pastir obema preskrbeti duševne hrane, zato bo razširil malo semenišče, zato je pomnožil število gojencev, ki naj se v zavodu učijo obeh deželnih jezikov, da jim pot do različnih služb ne bo zaprta, zato je poklical zaradi pomanjkanja duhovnov v bogoslovje nekaj redovnikov Jezusove družbe — to pa je preveč brezverskim kričanjem, sedaj je priklopelo sovraštvo do vrhunca. „Nemški škof“, kriče njih listi, „der Sohn des urdeutschen Möllthales“, se je vrgel Slovincem v naročje, zbira slovenske hujskalce okrog sebe, jim pridobiva iz Rima odlikovanja, a ne še dosti, on vabi k sebi tudi duhovne iz sosednjih slovenskih dežel, jih prijazno pozdravlja v svoji palači, blagoslovlja slovensko Ciril - Metodovo družbo, noče sape zapreti slovenski duhovščini, kliče jezuite v našo napredno deželo, kdo bi mogel nem ostati, kdo mirno počivati? Na dan s protesti! Koroška pokaži, da si liberalna, napoveduj smrtno sovraštvo Slovincem in vsem nemškimi nazadnjakom.“ Dolgo časa so bobnali listi; slednjič so vendar nekaj pribobnali. Mestni očetje Celovski, ki seveda nimajo drugega dela, saj se jim še vidijo

ušesa iz mestnih dolgov, obžalovali so soglasno, da pridejo v razsvitljeni Celovec mračni jezuitje. Pranamška občina Št. Mohorska ni smela za njimi zadržati in kako bi bili mogli molčati po širnem svetu znani Beljaški mestni kričarji, ki iščejo povsod svoj „hetz“?! — Ker pa se občine le nočejo ganiti, zbornajo Celovski tovarnarji svoje delavce, ki seveda napravijo v svojem bogastvu za svoje denarje dragoceno adresno, v kateri se zahvaljujejo Celovskim očetom. Zakaj, ti ne vedó; to že vedó mestni očetje. Na tej adresi se svetijo na zunanji strani v zlatih črkah besede: „Unversöhnlichen Hass der Gewalt, der Dummheit und dem Betrug — Unvergängliche Treue der Freiheit, Ehre und der Vernunft!“ — Tako naši višji gojé pri delavcih čut za veljavo in spoštovanje veljakov. Kaj pa porečejo naši mestni očetje, kadar to zastavo obrnejo delavci proti pravim samosilnikom in zatiralcem, proti onim tovarnarjem, ki delavcem izsesavajo mozek iz kosti, ki jih sleparijo s frazami in jim dajejo tolik zaslužek, da se za silo obvarujejo smrti lakote. In do tega gotovo pride, ako jih bodo tako učili spoštovati cerkveno višjo gosposko.

Zoper vsako naredbo škofovo agitujejo brezverski listi. Škof je izdal pastirsko okrožnico, v kateri omenja, da je na lastne stroške nakupil prostor za zemljišče, kjer ima stati malo semenišče, da bo sam oskrboval mnogo dijakov z vsem potrebnim in da bi delo se hitreje izvršilo, prosi tudi vernike svoje, naj mu z milimi darovi pomagajo zidati malo semenišče, da se s časoma izogne dežela silnemu pomanjkanju duhovnov. „Freie Stimmen“ pa pišejo: Škof pravi v svojem listu, da prvi pripomoček zoper pomanjkanje duhovnov je molitev. Dobro si to zapomnimo, da kedar pride škof z drugim pripomočkom, s pobiranjem darov, mu lahko rečemo, da mi ostanemo pri prvem pripomočku („um uns als betende Beitragsleister ausstellen zu können“). Dalje ravno ta list grozi, da bodo Korošci vsled takega škofovega postopanja prisiljeni, povrniti se k veri svojih očetov, k protestantom, in ta list Korošce posebno zgovorno vnema zato. — Toda to je brez potrebe: suha veja prej ali slej tudi sama odpade od drevesa.

Gorjé pa ljudem, ki bi se drznili potezati se za škofa. Tako je n. pr. v Beljaku vpokojeni učitelj z imenom Sicherer, ki pa še pomaga pri neki šoli,

podpisal adresno vdanosti do škofa in zato nagovarjal tudi druge. In kaj ima zato pričakovati? Beljačanka piše: Pričakujemo za gotovo, da bo okrajni šolski svet temu jezuitskemu prijatelju, ki je žalibog do sedaj še pomagal pri učenju, vrata pokazal iz šole, kjer kot penzionist nima ničesa opraviti. — To je prostost v liberalni koroški deželi. — Listi nadaljujejo svoje delo.

„Freie Stimmen“ so prinesle v zadnji številki članek z naslovom: „Die Gesellschaft Jesu in elektrischer Beleuchtung“ in obetajo, da bodo nadaljevale te članke. Toda že o prvem članku skoro lahko rečemo: Kolikor stavkov, toliko laži; dobro da že naslov pové, da članki ne bodo kazali jezuitov v pravi luči, kakoršni so v resnici, temveč v „električni razsvitljavi“. — In če vprašamo: Čemu vse to in zakaj? Samo zato, ker je knezoškof poklical par jezuitov v Celovec, ker nima domačih duhovnov, da bi jih nastavil v semenišče, in zato, ker noče preganjati slovenskih duhovnov, kakor so to za trdno pričakovali ljubeznipolni koroški liberalci. Videti je iz teh pojavov, da ima „freimaurerska“ loža trdne tla na Koroškem in hudih bojov imajo pričakovati pravicoljubni poštenjaki. — A boj se ni bati, ker pravična stvar se bo v teh bojih okrepila in pridobila si zvestih prijateljev.

Tako rogovilijo liberalni Nemci na Koroškem, katerim ni nikdo skrivil nobenega lasu, tako razgrajajo pri polnih jaslih; Slovinci pa molčijo in vendar nimajo na Koroškem nobene čisto slovenske šole, nimajo domačih uradov; po tolmačih si morajo iskati pravice, po tolmačih morajo davke plačevati zaničevani „vindišarji“; pa saj tudi drugod, tudi v slovenskem Eldoradu, na Kranjskem ni boljše. Ni bilo dovolj, da se je dijakom tako silno povišala šolnina, treba je bilo zapreti Kranjsko gimnazijo, češ, Ljubljano imate blizu; a to ni bilo dovolj, treba je bilo prepovedati tretji slovenski oddelek in še le ob 11. uri, ko je polno obupnih štarišev begalo po mestu ne vedoč kam, prosili so, naj se dovoli še tretji oddelek. In jaz pravim: Slovinci molčé, dasi se jim godé velike krivice, dasi se zapira otrokom slovenskim pot v krvavo plačane šole, ter se tako slovenski sinovi obsojajo v nevednost. Upamo za trdno, ker molčé nosimo to silno krivico, da jo bodo naši poslanci brezozirno razkrili pred

LISTEK.

Dolenjski župan.

I.

Kdor živi na deželi med priprostim ljudstvom, velikokrat naleti na takó originalnega človeka, da mu ne izgine kmalu iz spomina. Zanimalo me je vselej prav posebno opazovati naše kmetško ljudstvo v vsem njegovem vsakdanjem življenju. Videl in slišal sem sila dosti novega, posebnega, mikavnega na raznih krajih ljube domovine. — Med narodom po kmetih je zlasti mnogo šaljivcev, ki ti take ugibljejo, da te mora smeh zlomiti, če jih poslušáš. Vendar nisem našel nikjer takó bistroumnega humorista v kmetiški „kamižoli“, kakor je bil Dolenjski župan. Vrli očanee je že prestal zemeljske težave in preselil se v večnost, zato smem brez skrbi nekoliko értic iz njegovega življenja podati p. t. občinstvu v

zabavo in kratek čas. Marsikteri njegov dovtip je se vé preveč na „debelo stran“.

Mož se je pisal France Strmóle, dejali so mu pa sploh Dolenjski župan, ker je imel svoje posestvo v Dolenjivasi, fare Št. Vid pri Zatičini, in ker je bilo staro hišno imé „pri županu“. Bil je majhen, pa tršat, prijaznih svetlih oči. Čelo mu je bilo v gubance povito, usta vedno pripravljena, kako smešno izprožiti. Zemljišče njegovo je bilo eno najboljših v Temeniški dolini, in kar je posebno dosti vredno, vse je bilo skupaj: pred hišo lep vrt in zeleni travniki, za hišo pa njive in odzadej gozd. Župan je bil nekaj kmetiški grajščak. Živine je redil po dvajset glav, pa kako rejni so bili njegovi volí, njegove krave in teleta! Temeniški volí so že tako na dobrem glasi in na sejméh v Zatičini, v Št. Vidu, Radohovivasi, v Velikem Gabru in v Žubini dobivajo Ljubljanski mesarji najlepše govedi. Dolenjski župan pa se je rad pobahal s tem, da njemu še treba ni volov po sejmovih preganjati, ker Ljubljanečani sami radi pridejo v njegov hlev pogledat.

Po 400—500 gld. je župan vselej za par volov v žep spravil. Telet ni prodajal kakor drugi kmetje, ampak prav originalno. Rekel je kupcu: en stot dam zastonj, kar je čez, bo pa vsak funt goldinar, kajti teleta iz njegovega hleva so tehtala redno okoli 150 funtov. Tudi dva junca sta navadno stala v županovem hlevu, prava korenjaka, da jih po županovem mnenju ni bilo enacih ne blizo, ne daleč. Z živinorejo si je bil župan opomogel in pridobil lepo premoženje, kajti po stariših je bil prejel slabo hišo, zemljišče pa zapuščeno in zadolženo. Njegova pridnost, varčna gospodinja in sreča pri živini mu je pomagala kvišku.

Bil je pravi kmet v celi okolici: imel čedno hišo, skupno zemljišče, hlev poln lepe in rejene živine, po vrhu še nogradček v Debelem hribu in dosti denarja. V usnjati listnici, na katero je dal vtisniti pozlačeni začetni črki svojega imena F. S., je imel vedno po 2000 gld. v raznih bankovcih. Pa tudi brez srebra ni bilo pri županovih. Jaz in moj tedanji tovariš sva imela pri očetu županu tako

svetom in pokazali, kako da sedaj v Avstriji gospodari — Slovan.

Pri vsem tem naj Slovincem vendar poguma ne zmanjka; pravična je naša stvar in do zmage jo bo vodilo Slovencev vstrajno, modro in pogumno delovanje, in tedaj se razjasni užaljeno lice tudi — tožni Vili korotanski! O—v.

Hrvatske razmere.

(Dalje in konec.)

Adresa saborske večine izraža popolno zadovoljnost z razmerami v deželi. Vendar pazen čitatelj čuti, da izmed vrst veje nekak duh otožnosti in obupnosti. Može, ki so podpisali adresu, poznajo pač potrebe dežele, čutijo svojih gospodarjev onkraj Drave trdo pest, a iz mnogih vzrokov se ne drznejo z resnico na dan, bizantinska pohlevnost jim veže jezike. Naravno je, da adresa ne navaja nerednosti pri volitvah, ki so se vršile v mnogih okrajih. Čudno pa je, da adresa ničesa ne omeni o kršenju nagodbe z Ogersko. Večina v prejšnjem saboru je priznala soglasno, da se niso izvajale določbe nagodbe, zahtevala je, da se odpravijo vsi nedostatki in nagodba izvršuje po črki in duhu, potrdila je tudi popolno enakost med Hrvatsko in Ogersko.

Sedanja večina je gotovo identična s prejšnjo, in človek bi mislil, da jo vodijo enaki politični nagibi. Vendar ni temu tako. Vlada ni po sklepu sabora predstavila nobenega tujega uradnika, popravila nobene napake. Državni voz tirajo po stari izvoženi poti, in od lanskega leta se je v nekaterih slučajih na novo prelomila nagodba. Dolžnost je sedanjega sabora, da varuje pravice dežele in se protivi rastočim krivicam ter vravná razmere v deželi po nagodbi z Ogersko. Te točke bi morala saborska večina izraziti v svoji adresi. Ravnala je nerodoljubno, ker tega ni storila. Pokorili so Ogersko Bachovi husarji, a Hrvatsko pokoré in bodo tlačili husarji Tiszini, ako bodo zastopniki naroda poslušali in izvrševali želje iz Pešte.

Pri adresni debati so pokazali možje saborske večine, da se nameščenja madjarskih uradnikov v hrvatskih uradih vrše po nagodbi in postavi, ker so tudi hrvatski domačini namešчени med Madjari. Dobra je madjarska trgovinska politika, vzorna finančna politika.

In kar je ban sam govoril 14. t. m. v saboru, jasno kaže, da zastopa madjarske koristi. „Mladi državnik“ pač vestno posnema svojega učitelja pl. Tiszo. Njegov program je program madjarske državne ideje, t. j. popolnega združenja vseh dežel pod krono sv. Štefana. Ban je sam priznal, da mu je vse jedno, ali se imenuje razmera med Ogersko in Hrvatsko skupnost ali jedinstvo. V tem je pač velik razloček, kterega tudi nagodba natančno določuje; ravno to vprašanje je že 20 let povod boju med Hrvati in Madjari. Po mislih „mladega državnika“ se zveza med Ogersko in Hrvatsko ne naslanja toliko na paragrafe, kakor na ljubav med narodoma. Od krone potrjeni paragrafi so postranska stvar. Taka zveza ni zveza ljubavi, pač pa robstvo Hrvatov. Madjar ne pozná nobene bratske ljubavi do Hrvata, ker mu zatira avtonomijo.

Večina je odklonila adresu zmerne opozicije, ker je samooblastno zavrgla dva podpisana virilista, kar je proti § 8. poslovnega reda.

veljavo, da nama je vso gotovino razkazal. Prinesel nama je enega dné iz svoje starošegne pisane škrinje dva precej obilna žaklička srebrnjakov, vsacega pod eno pázduho, ter prijetno težo razsul po gladki javorovi mizi. Bili so tu tolariji vseh časov in krajev, največ pa križavcev. Skop pa je bil župan, nerado mu je šlo izpod palca, in nikakor ga nisva mogla s tovaršem napraviti, da bi bil vsacemu nekoliko vzorcev te srebrnine podaril. Župan je rekel v šali, da bo tudi na unem svetu z živino barantal, ker se pa ne vé, kakov denar tam gré, ali papirnat ali srebrn, zato vsacega nekaj hrani in ga bo ob smrti seboj vzal.

Na vzvišenem griči, par streljajev od hiše, je postavil župan visoko žrd za strelvod. Kadar je treskalo, je stal na hišnem pragu in štel, kolikokrat bo v „manganet“ zablisnilo. Mislil si je: le treskaj, kolikor hočeš, saj v hišo mi ne moreš. Vsak se je čudil, ko je videl strelvod pri kmetiški hiši, župan se je pa le obvaroval nesreče. (Dalje prih.)

Ban sam je trdil, da več Hrvatov služi na Ogerskem, kakor Madjarov na Hrvatskem. To pa ravno dokazuje, da imajo Hrvatje dovolj lastnih sinov za skupne urade.

Madjarski in nemško-liberalni listi vedno pošiljajo med svet dolga poročila o slabi hrvatski upravi in nezvestih upravnih organih. A zgodovina o pezduru v tujem in o brunu v lastnem očesi je prastara. Pravo turško gospodarstvo je gotovo onkraj Litave in Drave.

Človek z veseljem bere nepristransko poročilo v listu, ki inače zastopa nasprotno stališče. Vesel je, ko čuje glas pravega spoznanja. Tako je pisala „N. Fr. Pr.“ pričetkom hrvatskega sabora: Vlada in njena stranka sedaj neomejeno gospodujeta v saboru. Toda laglje je pri volitvah dobiti si veliko večino, nego isto modro voditi. Spretni državniki večkrat mislijo, da najboljše storé, ako si pridobé veliko večino zanesljivih tovarišev in pristašev. Neovrgljiva jim je resnica, da za večino izvoljenih zastopnikov stoji večina prebivalstva. Ali želja, pridobiti si velike večine, zapeljala je že večkrat vlade, da so pri volitvah uporabile vso svojo oblast in postavile na noge ves upravni aparat.

Kedar pa obrnejo pogled na zaželjeni namen, tedaj ne izbirajo sredstev, da ga dosežejo. Na Ogerskem niso nikoli izbirčni pri volitvah. Vlada in razne stranke tekmujejo gledé brezozirnosti, da si zagotové zmago. Ogerska navada zanesla se je tudi na Hrvatsko. Zmaga vladne stranke je tako silna in nenavadna, da smemo vprašati: je li tudi prebivalstvo povsod našlo pot v vladni tabor? Može, da se je to zgodilo; vendar bota grof Khuen in njegova stranka previdneje ravnala, ako se ne sklicujeta na sijajno zmago pri volitvah. Skrbeti morata, da si v petih letih deželnozborske dóbe pridobita one volilce, katerih prepričanje je dvomljivo. Pridobiti pa si morata volilce ne samo za vladne pristaše, marveč za prave ideje, ki so potrebne in merodajne za razmere in prijazno sporazumljenje med Hrvati in Ogri.

Politični pregled.

V Ljubljani, 17. septembra.

Notranje dežele.

Dne 14. t. m. sklenil je ministerski svet, da se bo *državni zbor* sklical v dóbi od dné 5. do 10. oktobra. — *Deželni zbori* sešli se bodo pa sredi meseca decembra.

O *čeških* razmerah piše „Pester Lloyd“, da nemški liberalci s svojim sedanjim postopanjem ne bodo dosegli ničesa. Pozivlja jih, naj gredó v deželni zbor ter vzamejo v roke krmilo, ki jim pristuje po vsej pravici. Kajti Nemci so prvi narod v Avstriji, Nemci probudili so druge narode ter jih privedli do tega, da so sedaj „poinoletni, dorasli“. — List je Slovanom sovražen, utopil bi jih v žlici vode, ko bi jih mogel. V enem oziru pa mu ne moremo ugovarjati. Res je, da je Nemec sam probudil Slovana. Nemških nacionalcev vladohlepnost in ponemčevalna strast provzročili ste, da se je začel Slovan boriti zoper posilno postopanje „plavičnih viteзов“. Nemu gré zasluga, da se ne pričinja in neha več človek pri njem samem, da je postal Slovan gospodar v svoji lastni hiši.

Vnanje države.

V *Srbiji* je veliko zanimanje, kakov je izid finančne komisije in kako se glasi njen izdelek. Gotovo je, da bo beli dan obsijal še v marsikterem oziru slabo gospodarstvo ministerstva Garašaninovega. — Vsi prijatelji sedanjega ministerstva, katero je postavila volja narodova na vladno krmilo, upajo ter so trdno prepričani, da bo to zadnja lopata prsti na grob bivšega ministerstva ter da bodo vsi sovražniki sedanje vlade obmolknili, ako ne bodo hoteli, da se jim bo reklo: Povej, koga da zagovarjaš, in povedal ti bom, kdo da si. — Glavni ravnatelj „Länderbanke“, vladni svetnik pl. Hahn, prišel je dné 15. t. m. v Belgrad, da bo vredil nekatere zadeve med srbsko vlado in banko. — Gradnjo železnične proge Belgrad-Valjevo odložili so za toliko časa, da bo finančno stanje popolnoma jasno in v redu. „Ustavnost“ razpravlja znano srbsko spomenico o otvorenju proge Vranja-Solun ter izraža trdno svoje prepričanje, da bo vlada vse ukrenila, ako bi Turčija ne odgovorila povoljno, da se ta zadeva brzo pritira do zaželenega konca. Od evropskih velesil pa pričakuje, da bodo srbsko pravično stvar zagovarjale z ozirom na velike žrtve, ktere je Berlinski kongres naložil Srbiji.

Bolgarska vlada ni zadovoljna s posledicami, ktere je imelo preklicanje obsednega stanja. Vzlic temu, da so prepovedali nasprotne liste, zaprli do-

tične tiskarne, namerava vlada uvesti tiskovno cenzuro. Veliko vprašanje je, ali bodo te reakcionarne naredbe utrdile prestol Koburžanov, kajti v mladi bolgarski državi nečutnost še ni tolika, kakoršna je dragod domá. — Prince sprejel je dné 13. t. m. grofa de Sounaz-a in pl. Buriana; to obiskanje je popolnoma zasobnega značaja. Tudi angleški diplomatični agent Mr. O'Connor obiskal bo, ko se bo povrnil v Sofijo, Koburžana kot sorodnika evropskih vladarjev, ne pa kot kneza. — Zaradi razžaljenja Nemčije poslala je Turčija noto Sofijski vladi. — Danes odpelje se v Bolgarijo iz Budimpešti 800 konj, ktere je nakupila za vojne namene dotična komisija.

Kakor se poroča brzogovornim potom, omedlel je *nemški* cesar v Stettinu dne 15. t. m. po obedu, ko so se mu predstavljale civilne oblasti. Pravijo, da ga je prevzela vročina. — „Nordd. Allg. Ztg.“ piše o orleanizmu Koburžanovem in o manifestu grofa Pariškega, ter končá svoj dotični članek: „Kako naj postopajo Francozje nasproti tej orleanistični reklami, je to le njihova skrb, pred sodnim stolom evropskega javnega mnenja pa vémo, da ne bo našla milosti.“

V *francoskih* vladnih krogih mislijo splošno, da je objavil grof Pariški svoj manifest poglavito zaradi tega, da bi pridobil bonapartiste. Vlada prečiti bo skušala z največjo strogostjo vse poskuse, da bi se delala propaganda za manifest. Glasilo princea Viktorja „Patrie“ sviri bonapartiste pred manifestom. Bonapartisti naj se le tesno oklenejo med sabo, ko pride konec republiki, zasijala bode jutranja zora edino le cesarstvu. Radikalni listi se togotijo, češ, edino le ministerstvo s svojim mirnim in spravljivim programom je zakrivilo, da si je upal grof Pariški objaviti svoj manifest, vsled kojega so monarhisti zelo navdušeni, ki trdijo, da je to udarec republiki, da ne bo več okrevala. Ljudovladni listi pa pišejo jako zaničljivo o njem, da je nejasen, protisloven in nezanimiv. Monarhija navstati bi mogla le na podlagi anarhije. Da se pa to ne bo nikdar zgodilo, za to bodo skrbeli že republikanci. „Univers“ pravi, da je z objavo tega manifesta postal grof Pariški nasledovalec in tekmeec Bonapartejev. — Iz vseh teh različnih glasov in sodb pa sledi, da listina ni brez pomena, kajti „le na vrh leté iz neba strele“.

V *angleški* spodnji zbornici razpravljali so *irske* dogodjaje od ponedeljka 4. ure popoldne, do 6. ure v torek zjutraj. Seja ta bila je dolga, govornikov veliko število. A vlada je trmoglava, in najlepše besede za pravico vnetih prijateljev Irske ne bodo donašale zaželenega plodu; nemiri in razburjenost duhov podkopavali bodo blagostanje in mir na „zelenem otoku“. Zadnji govoril je Parnell. „Vlada dela z vsemi sredstvi“, rekel je, „da bi prignala Irsko do obupa. Upam pa, da ne bo dosegla popolnoma svojega namena. Edino, kar me straši, je to, da bodo posamezni zapeljani možje na Irskem ali iz Amerike poprijeli se sredstev, ki bodo bolj škodovali, kakor koristili pravični stvari.“ — Vlada vé iz skušnje, da se bo ta bojazen Parnellova tudi v kratkem obistinila, da bo hudodelstvo na dnevnem redu, potem pa bo odgovorna cela Irska za posamezne zločine, vlada imela bo pa izgovore za svoje kruto postopanje proti katoliškim Ircem.

Rumunske oblasti niso dovolile, da bi reformirani škof Szasz povodom svojega nadzorovalnega potovanja javno govoril rumunskim članom svoje cerkve. Vsled tega zahtevajo ogerski listi zaščitenja.

Izvirni dopisi.

Iz Mavčič, 16. septembra. Tu bila je 8. t. m. dvojna lepa svečanost, o kateri naj nekoliko povém, svést si, da jo morda v „Danici“ opiše kdo bolj natanko. Razširili so domače cerkveno pokopališče in v novo sozidano kapelico poleg cerkve postavili sprelepo podobo Lurdske Matere Božje.

Slovesnost, ktera se je pričela ob devetih popoldne in je trajala skoro do ene popoldne, napovedovalo je obilno streljanje in zvonjenje že prejšnji dan, po vasi so stali mnogi mlaji, na cerkvi in po hišah vihralo je več zastav, vodili so preč. frančiškanski provincijal o. Evstahij z azistenco sedmerih duhovnov. Najprej je šla procesija na grobišče, na katerem so po blagoslovu prečast. voditelj spregovorili iskreno besedo o pomenu krščanskega pokopališča. Nato so belo oblečene deklice v cerkvi dvignile blagoslovljeno Lurdsko Mater Božjo; spremljalo jih je veliko, veliko belo in pisano napravljenih manjših in večih devic, katerih nekatere so svetile, nekatere ovenčane nosile cvetlice v šopkih, z vsemi cerkvenimi zastavami, v procesiji, ktera se je po vasi mimo krasno olepšanih hiš pomikala na polje in v okrogu nazaj proti cerkvi. Med sprevedom so duhovni peli Lavretanske litanije in molili z ljudstvom častiti del sv. rožnega venca do pristavka: kateri Te je, Devica, v nebesih venčal. Tedaj se je v blagoslovljeno kapelico postavila nje čestita podoba in po opravljenih dotičnih molitvah

so v cerkvi prečast. o. provincijal s krepko in spodobudno besedo opisali pomembo mične slavnosti, pohvalili vse, kateri so pripomogli k njej, priporočili pričujočim, kako ohranimo Marijo v dobrem spominu, da jo posnemajmo v čednostih, da jo radi obiskujemo ter se jej v vseh potrebah zaupljivo izročujemo.

Po pridigi je bilo darovanje, katero so sprejemali domači gospod župnik, za njim pa so obhajali slovesno sv. mašo z azistenco in zahvalno pesmijo prečast. o. provincijal s tako čvrstostjo, da smo se čudili in veselo jim voščili ljubega zdravja še na mnoga leta. Pred njihovim odhodom so prišli iz lastnega nagiba še med obedom srenjski možje, župan in ključarja, in za njimi celó belo oblečene deklice zahvalit se vsem gospodom, posebej o. provincijalu in domačemu duhovnemu g. očetu, kateri so jim pripravili tako prijetno duhovno pobožnost. Iz vsega njihovega vedenja pri svečanosti zunaj cerkve in v njej je kazalo, da so v duhovnem življenju dobro vzbujeni, kar potrjuje tudi prelepo osnažena in olepšana farna cerkev, in zato bodi čast in hvala skrbnemu g. župniku, ki naj ga Bog ohrani v krepkem delovanju še mnoga leta!

Iz Trsta, 14. septembra. (Angleško brodovje v Tržaški luki.) Komaj se je začelo svitati včeraj zjutraj, že se je jela zbirati množica radovednih gledalcev ob morskih bregovih, in ko je solnce za mestom bilo še za gorami, obsevalo pa je že vojne ladije angleškega brodovja, plavajoče od Benetk proti naši luki. Razložiti se je moglo še precej natanko že s prostim očesom mnogo prej, kakor pa je prijadralo brodovje v luko, ker so nekatere ladije pravi kolosi, zibajoči se na morskih valovih. Kmalu po 6. uri prišle so že prve ladije v našo luko, vedno bolj polagoma se gibajoče. Pri jutranjem solnci krasen pogled na morske velikane!

Ob 8. uri pozdravili so z admiralske ladije „Aleksandra“ avstrijsko zastavo topovi z 21 streli, na kar so z grada odgovorili tudi s toliko streli, in cesarska črno-rumena zastava vihra od tedaj gori ves čas. Na to pozdravila je ruska vojna ladija „Strelok“ svoje tovaršice angleške tudi z 21 streli, in dobila za odzdrav tudi toliko strelcev od „Aleksandre“.

Tudi druge ladije nategnile so sedaj zastave, tako domače — „Lloydove“ kakor tudi tujih držav. Priden opazovalec je mogel sedaj videti, kako hitro so se menjavala znamenja in povelja z admiralske ladije z raznimi zastavami in zastavicami drugim ladijam angleškim, in kako so tu in tam te odgovarjale.

Prišlo je pred Trst vseh ladij skupaj 8; včeraj popoldne pa je priplul avizo-panik „Surprise“ z vojvodinjo Edinburško; dve ladiji ste pa ostali v Benetkah; vseh skupaj je toraj najmanj pod poveljništvom podadmirala vojvode Edinburškega.

Proti 10. uri so se začeli oficijelni pozdravi podadmiralu na admiralski ladiji. Najprej je šel pozdravit angleški podkonzul, pozdravljen z ladije s sedmimi streli. — V namestnika imenu je šel pozdravit dvorni svetovalec Rinaldini vojvodo Edinburškega in princa Valeskega na tisti ladiji bivajočega; pri prihodu na ladijo je bil pozdravljen z 19 streli in avstrijsko himno.

Potem se je podal vitez Rinaldini še na ladijo „Dreadnought“ poklonit se princu Alojziju Battenberskem, bratu bivšega kneza bolgarskega. Na to sta šla skupaj pozdravit vojvodo vojaški poveljnik FML. baron Kober in contre-admiral Pelzel, vsakemu pa je veljalo 15 strelcev, odmevajočih po morski ravnini. — Pozdravit je šel potem tudi še poveljnik ruske vojne ladije „Strelok“ in v imenu pomorske vlade dvorni svetovalec vitez Tomažić za odsotnega predsednika viteza Alberja.

Ob 11. uri pa je šel vojvoda v spremstvu princev Valeskega in Battenberskega, angleškega konzula, poveljnika admiralske ladije „Aleksandra“, kapitana Fellowesa, in drugih častnikov, da bi vrnil pohod vsem prej pozdravljajočim. Na ruskem „Streloku“ so ga pozdravili zopet z 21 streli, in jako lepo je bilo videti, ko so visoki gostje prišli, se mudili in zopet odhajali, kako so ruski mornarji ves ta čas stali nepremakljivo visoko gori na rajnah, na spodnjih treh daljših po štirje, na zgornji krajši pa po trije na vsaki strani; tudi je „Strelok“ tačas prezentiral angleški zastavi.

Ko se je mudil vojvoda v mestu, prišel je mestni župan Bazzoni, da ga pozdravi v imenu mesta; ko se vojvoda vrne, župana jako prijazno sprejme in se dalj časa z njim razgovarja. Pri odhodu ga pa še

praša, koliko strelcev da mu kot županu pristoji, na kar on odgovori, da po njegovi vednosti nobeden ne. Vendar pa ukaže vojvoda na čast županu streljati, kar je temu gotovo jako prijalo.

Popoldne ob 4. uri je priplul parnik „Surprise“ z vojvodinjo Edinburško Marijo, njenim svakom markizom of Lorne in mnogim spremstvom.

Morebiti bode koga naših bralcev zanimalo kaj zvedeti o velikosti vojnih brodov in o visocih osebah na njih. Ladije so namreč sledeče tukaj: „Aleksandra“, admiralni brod s kapitanom Fellowesom, ima 12 topov, 9400 ton, parni stroj 8610 konjskih sil in 750 mož; „Colossus“, kapitan Bridge, 9 topov, 9150 ton, stroj za 7690 konjskih sil in 450 mož; „Dreadnought“, kapitan Stephenson, 4 topove, 10.820 ton, stroj za 8210 konjskih sil in 450 mož; „Agamemnon“, kapitan Cardale, 6 topov, 8510 ton, stroj za 6270 konjskih sil in 400 mož; „Thunderer“, kapitan Stewart, 4 topove, 9330 ton, stroj za 6270 konjskih sil in 400 mož; dva avizo-panika, namreč „Surprise“, poveljnik Bourke, in „Scout“, poveljnik Conybeare, 150 mož; potem vojna broda: „Hecla“, kapitan Jeffrey, 270 mož, in „Polyphemus“, kapitan Gallwey, 144 mož in še spadajoča k tej eskadri: „Delfin“, kapitan Lambton, 120 mož, in „Albacore“, kapitan F. J. Jones, 53 mož. (Dalje prih.)

Domače novice.

(V gimnazijo Ljubljansko) se je vsled strašila z Dunaja, da se tretji slovenski razred ne dopusti in da se v dosedanja prva dva ne sme vzeti jih več nego 60 v vsakterega, oglasilo v resnici nekaj manj mimo prejšnjih let. Vsprejelo se jih je po tem toliko, da jih bode v nemškem 40, v slovenskih pa po 66 ali 67 (lani po 76 in 77) z onimi, ki ponavljajo prvo šolo. Da se v ljudske šole otroci silijo celó po hudih kaznih, v srednje se jim pa vrata zapirajo, je-li to doslednost?

(Finančno ravnateljstvo v Ljubljani) je določilo, da se s 15. t. m. prično uradne ure od 8.—12. ure dopoldne in od 3.—6. ure popoldne. Ob nedeljah so uradne ure od 8.—12. Gledé zadnje naredbe smemo pač opozoriti sl. ravnateljstvo na postave o nedeljskem miru.

(Trgovinski in obrtni zbornici Ljubljanski) došlo je od Dunajske zbornice izvestje, da morata na Bolgarskem vsaka menica in kujižni izpisek kolekovana biti z določenimi bolgarskimi kolki, brž ko ima kdo za-nje prejeti denar. Kolekovina za papirje iznaša do 400 frankov 20 cent., od 400 do 600 frankov 30 cent., od 600 do 800 frankov 40 cent., od 800 do 1200 frankov 60 cent., od 1200 do 1600 frankov 80 cent., od 1600 do 2000 frankov 100 cent. Treba li za inozemske menice, ki nimajo bolgarskega kolka, pri podružnici „Bulgarske Banke“ v Ruščuku prejeti denar, naznani imenovana podružnica, ne da bi kakor poprej oskrbela vrednostne papirje s predpisanim kolkom, takoj ta kolekovni pregrešek, in lastnik papirja je kaznovan s 3%. Iz zanesljivega vira se nam toraj svetuje, pošiljati za tamkajšnji trg menice ali bančni tvrdki R. S. Aftalion ali pa Fratellia B. S. Haim Meyr, kateri tvrdki kolekujete papirje in tudi ne zahtevate za iztrjevanje tolike provizije, kakor „Bulgarska Banka“, ktera si računa $\frac{1}{2}$ do 2%.

(Imenovanje.) Konceptni praktikant pri c. kr. finančnem ravnateljstvu, g. Iv. Lončar, imenovan je začasnim finančnim koncipistom.

(Novega živino-zdravnika) nastavila bo c. kr. deželna vlada za politični okraj Kamniški in Ljubljansko okolico. Stanoval bo v Ljubljani.

(Izpred porotnega sodišča.) Tukajšnji trgovec z obleko in perilom na Strarem trgu, Franc Godec, hotel je zapustiti Evropo ter se naseliti v Ameriki, kjer biva njegov brat. Da si pa kolikor mogoče nabere dosti denarja za pot in življenje v novem svetu, zavaroval je pri banki „Azienda“ svoje založisce za 5000 gld., dočim je bilo blago njegovo komaj 1000 gld. vredno. Potem pa je sklenil zapaliti svoje blago ter je prinesel v svojo prodajalnico smodnika, žveplenk in mnogo papirja ter izvršil svoj hudobni namen. K sreči zapazili so ob 1. uri po polnoči ogenj ter ga zadušili. Priče izpovedale so vse zoper njega, porotniki spoznali so ga enoglasno krivim, sodišče pa ga je obsodilo na štiri leta težke ječe, poostrene s postom. — Pri predvčerajšnji obravnavi stal je pred porotniki za-

radi poskušenege umora bivši posestnik z Visokega nad Kranjem, Janez Pavlič. Zadnja leta živel je ločen od svoje žene, ker se nista mogla razumeti, gospodaril pa je tako slabo, da je prišlo posestvo njegovo na boben. Žena njegova kupila je posestvo, in odslej nagovarjal jo je vedno, naj živi zopet z njim skupaj. Ker se je pa tega branila, šel je v njeno stanovanje dné 1. maja t. l., in tedaj potegnil je kuhinsk nož iz žepa ter jo ranił z njim na bradi, na rami in zatilniku. Porotniki oprostili so ga zatožbe poskušenege umora, spoznali pa enoglasno krivim težke telesne poškodbe, ter je bil zaradi tega zadnjega zločina obsojen na tri leta težke ječe. Zatoženec priglasil je takoj priziv zaradi prevelike kazni.

(Litijški trgovec g. Wakonigg) obsojen je bil včeraj pri tukajšnji deželni sodnji zaradi prestopka zoper varnost življenja na tri mesece zapora. Zakrivil je ta prestopok s tem, ker se kot založnik smodnika ni ravnal po dotičnih predpisih ter tako posredno zakrivil znano eksplozijo v Šmartnem pri Litiji.

(Žimski vožni red) pri osebnih vlakih vpeljal se bo vsled dogovora avstro-ogerskih železničarjev pri vseh železnicah že 1. oktobra.

(Razstava daril), ki so jih Graške katoličanke za petdesetletnico sv. očetu namenile, obseza prekrasna dela ženske umetnosti gledé vezljanja in šivanja. Razstavljenih je 60 mašnih oblek, 7 večernih plačev, 6 velumov, 14 štol, 6 plaščičev za ciborij, 3 antependiji, 34 alb, 31 korskih srajčič, 10 obhajilnih rutic, 60 humeralij, 90 rutic za umivanje rok, 137 purifikatorij, 103 pale, 85 korporalij, 16 cingulov, 13 kelihov, med katerimi je nekaj jako krasnih, zlatih — darilo duhovščine Sekovske škofije.

(Na 150 gld. kazni) obsojen je bil 16. t. m. poštar v Št. Petru pri Gradci, ker je odprl na pošto prinešeno tuje pismo, prebral in zopet zapečatil. V pismu je nekdo svojemu znancu hišo na prodaj ponujal. Poštar je ob enem tistemu adresatu pisal dopisnico, s katero ga je svaril. Zato oškodovani prodajalec hiše sedaj 500 gld. zahteva, ker pravi, da vsled poštarjevega odsveta ne more prodati hiše.

(Imenovanje.) C. kr. finančna direkcija v Trstu imenovala je gosp. dr. Vladimira Globočnika davčnim nadzornikom.

(Razpisane) so službe na Tržaški c. kr. obrtni šoli. V razpisi o slovenskem jeziku ni duha ni sluha. Kedaj dobimo pa mi slovensko obrtno šolo? Je li tudi tu vzrok štedljivosti ali naša malomarnost?

(Tržaški) lahonski listi poročajo, da so v Grižnjanu zmagali Hrvatje pri občinskih volitvah; in vendar je bila ta med najbolj pollaščenimi in mrtvimi občinami! Mi vstajamo — a Vas je strah!

(Hrvatski sabor) je imel včeraj 10. sejo. Na dnevnem redu je bilo poročilo imunitetnega odbora, da se poslanca Turkalj in dr. Frank izročita sodnji. Odbor nasvetuje, da se oba izročita, kar večina po mnogih ugovorih opozicije tudi potrdi. Tužne so pač hrvatske razmere! Zopet bomo slišali v dveh pravih, katerih izid je že naprej znan. — Danes ima sabor zadnjo sejo v letošnjem zasedanju; na dnevnem redu so volitve v ogerski državni zbor.

Telegrami.

Dunaj, 16. sept. Afričanski potovalec dr. Holub prišel je ob 8. uri zvečer semkaj, kjer ga je pričakujoče ga občinstvo prijazno pozdravilo.

Sofija, 16. sept. Nemčija sili Turčijo, da se konečno odloči gledé ruskega predloga. Sboranje sešlo se bo najbrže dné 14. oktobra st. st. V dežele dohaja mnogo brzojavov, ki odobravajo postopanje proti Karavelovu.

Berolin, 16. sept. „Vossische Ztg.“ javlja: Car je zopet izrekel željo, da bi se na povratku iz Kodanja sešel z nemškim cesarjem.

London, 16. sept. Parlament se je danes zaključil. Prestolni nagovor naglašja, da so razmere do drugih držav najboljše.

Umrli so:

14. septembra. Marija Drahsler, disponentova žena, 44 let, Špitalske ulice št. 10, jetika.

15. septembra. Alojzij Zore, delavčev sin, 3 mes., Kravja dolina št. 17, božjast.

V bolnišnici:

13. septembra. Marija Ogrin, delavka, 15 let, jetika. — Andrej Kavčič, gostač, 58 let, kron. protin. — Luka Kuralt, učence, 9 let, Tetranus. — Marija Kukar, delavka, 26 let, Gangraena ped. dext.

